

Lee Miller in Print, FOMU Antwerpen, 28.02.25 – 08.06.25 © FOMU/We Document Art.

LEE MILLER IN PRINT

Leidraad voor secundair onderwijs

In deze leidraad vind je context en achtergrondinformatie over de tentoonstelling *Lee Miller in Print* in FOMU. Daarnaast geven we je graag tips en opdrachten mee om de jongeren tijdens jouw rondleiding te activeren en kritisch te betrekken bij het werk van Lee Miller. Je vindt de tentoonstelling op de tweede verdieping.

OVER DE EXPO

FOMU presenteert in de tentoonstelling **Lee Miller in Print** de werken van de Amerikaanse fotograaf Lee Miller (1907-1977). Deze tentoonstelling werpt nieuw licht op het veelzijdige werk, dat zich uitstrekt van iconische modefoto's en surrealistische experimenten tot aangrijpende oorlogsverslaggeving. De tentoonstelling toont meer dan 200 foto's, tijdschriften en archiefstukken die de rijkdom van Lee Millers werk weerspiegelen en haar invloed tonen op de ontwikkeling van de fotografie in de 20ste eeuw.

Lee Miller kruipt tijdens haar leven in verschillende rollen. Ze heeft het talent om zich telkens opnieuw uit te vinden als model, modefotograaf, oorlogsverslaggever en uiteindelijk als kok. **Lee Miller in Print** biedt een unieke kans om de evolutie van haar werk te ontdekken. Tijdens haar leven wordt Millers werk niet als ingelijste foto's aan de wand getoond, maar op de pagina's van tijdschriften. Haar commerciële werk verschijnt in modebladen als advertentie of ter illustratie van artikels. Via deze weg bereikt Lee Miller met haar foto's een groot publiek.

Dit zijn de **belangrijkste krachtpunten** die je tijdens je rondleiding kan meegeven:

- Hoofdstukken van Lee Millers leven
 - Lee Miller kende veel rollen in haar leven: model, modefotograaf, oorlogsverslaggever en kok. Tijdens de verschillende hoofdstukken van haar leven komen haar uiteenlopende rollen centraal te staan.
- Tweede Wereldoorlog
 - Tijdens de Tweede Wereldoorlog was Lee Miller een belangrijke verslaggever voor Britse en Amerikaanse tijdschriften.
- Surrealistisch kok
 - Na de oorlogsverslaggeving trekt Lee Miller zich terug op een landgoed in Sussex. Hier kan ze haar creativiteit kwijt in surrealistische gerechten.

Voel je vrij om de tentoonstelling op je eigen manier te bezoeken.

In deze leidraad vind je:

- Achtergrondinformatie bij elke periode van Lee Millers leven
- Activerende opdrachten
- Inspiratie voor kijkopdrachten, die leiden tot gespreksstof

MODEL IN NEW YORK

Lee Miller werd op negentienjarige leeftijd op straat ontdekt door Condé Nast, de uitgever van Vogue. Sindsdien was ze een geliefd model bij bekende fotografen. Ze had een opvallend, androgyn uiterlijk: ze droeg haar haar kort, net als andere moderne vrouwen in die tijd. Ze doorbraken de sociale verwachtingen die aan vrouwen werden gesteld op het vlak van mode, muziek en gedrag. Deze periode kenmerkt ook een belangrijke verschuiving in tijdschriften: van geïllustreerde afbeeldingen naar fotografie.

Gespreksstof

Ga als introductie met de jongeren in gesprek over het bereiken van een groot publiek. In de tijd van Lee Miller waren tijdschriften en modebladen een belangrijk medium om een groot publiek te bereiken.

- *Hoe gebeurt dit vandaag?*
- *Hoe bereik je tegenwoordig een breed publiek?*

Opdracht: poseren als Lee Miller

Verdeel de groep in duo's en nodig de jongeren uit om de expressies en poses van Lee Miller na te bootsen. Laat telkens één iemand van het duo met de rug naar een foto staan en laat de andere aanwijzingen geven, zoals een echte fotograaf. De foto aan de muur dient als voorbeeld voor de pose.

Als de poses zijn aangenomen, ga je in gesprek met de modellen:

- *Hoe voelt het om bekeken te worden?*
- *Wat gebeurt er als jij het 'onderwerp' wordt, waar iedereen naar kijkt? Voelt dat krachtig of kwetsbaar?*

MODEL IN NEW YORK

Gespreksstof

Kijk opnieuw samen naar de foto's van Lee Miller als model en betrek de hele groep in het gesprek.

- *Hoe kijkt het model naar ons?*
- *Hoe zou het model zich voelen op het moment dat ze deze opdracht uitvoert?*
- *Wat zou het model denken van ons als kijker?*
- *Kan je je inbeelden welke persoonlijkheid dit model heeft?*
- *Vind je 'de muze' hier, onderdanig of juist krachtig? Waarom?*
- *Wie heeft hier de macht: de muze of de kijker?*

Daarna kan je de achtergrond van Lee Miller als zelfbewuste jonge vrouw meegeven.

- *Verandert dit je kijk op de foto?*
- *Hoeveel controle heeft een muze over hoe zij wordt afgebeeld?*
- *Is de muze een passief onderwerp, of kan zij ook een eigen stem hebben?*

Maak in groep de vergelijking met hedendaagse media.

- *Welke hedendaagse 'muze' doorbreekt vandaag de dag verwachtingen in de media?*
- *Hoe doen ze dit? Hoe presenteren ze zichzelf?*
- *Kan je deze vergelijken met Lee Miller in haar tijd?*

Lee Miller in Print, FOMU Antwerpen, 28.02.25 – 08.06.25 © FOMU/We Document Art.

EXTRA

Laat de jongeren nadenken over een social media post vanuit het perspectief van Lee Miller.

Welke caption zouden ze toevoegen aan het beeld? Welke hashtags?

SURREALISTISCH FOTOGRAAF

In 1929 trok Lee Miller naar Parijs en werd ze fotograaf. Ze leerde de knepen van het vak als student van Man Ray. Hij introduceerde haar ook bij zijn kunstenaarsvrienden. Via publicaties ontstond er een uitwisseling en wederzijdse inspiratie tussen Miller en haar surrealistische collega's. Na haar tijd in Parijs opende ze haar eigen fotostudio in New York. Deze sloot ze na twee jaar om, voor de liefde, naar Egypte te verhuizen.

Surrealisme draait om het blootleggen van het onderbewuste, het bevrijden van de verbeelding en het doorbreken van de logica. De jongeren bekijken verschillende foto's en reeksen door deze surrealistische lens.

Opdracht: surrealistisch schrijven

Automatisch schrijven is een techniek van surrealisten om het onderbewuste te bevrijden. Kies een foto uit dit deel van de expo en laat de jongeren er rond zitten. Zorg dat ze de foto allemaal goed kunnen bekijken en plaats hebben om te schrijven.

Laat de jongeren 30 seconden intens naar de foto kijken. Daarna draaien ze zich om en schrijven, zonder nadenken, alles wat in hen opkomt. Woorden, zinnen, gevoelens, associaties – alles mag, er is geen censuur.

Vergelijk de schrijfsels van de jongeren. Vraag hen of ze iets willen delen van hun schrijfsels. Zet dan het gesprek verder en vraag of anderen dit ook schreven.

- *Wat is verrassend?*
- *Zijn er patronen in de associaties?*
- *Zijn er gedachten die vaak voorkomen?*

SURREALISTISCH FOTOGRAAF

Opdracht: verborgen verbindingen

Surrealisten zagen verbanden tussen schijnbaar ongerelateerde objecten.

De jongeren verdelen zich in kleine groepjes (+/- 4 pers.) en kiezen één foto uit dit deel van de expo.

Uit de foto kiest iedereen één element. Elke jongere verplaatst zich in dit element, bijvoorbeeld: een hoed, de achtergrond, het model... Iedereen bedenkt één uitspraak, die past bij het element.

De jongeren voeren een gesprek over de verschillende perspectieven van de elementen op de foto.

Lee Miller in Print, FOMU Antwerpen, 28.02.25 – 08.06.25 © FOMU/We Document Art.

Lee Miller in Print, FOMU Antwerpen, 28.02.25 – 08.06.25 © FOMU/We Document Art.

TIJDENS DE OORLOG

Wanneer de Tweede Wereldoorlog uitbreekt woont Lee Miller in Londen. Ze trekt door de verwoeste stad. De invloed van het surrealisme op het werk van Lee Miller is goed zichtbaar. Haar foto's richten zich op dagelijkse voorwerpen die in puin liggen. Ze lijken vervreemd. De foto's krijgen door de titels een andere lading.

Opdracht: de kracht van de titel

Laat de jongeren naar een foto kijken, zonder de titel te lezen. Laat ze een eigen titel bedenken voor het werk.

Lee Miller in Print, FOMU Antwerpen, 28.02.25 – 08.06.25 © FOMU/We Document Art.

Tijdens de oorlog draagt Lee Miller bij aan de propaganda in Vogue. Het Britse Ministerie van Informatie werkt nauw samen met tijdschriftredacties om de bevolking te informeren over de oorlog en de moraal hoog te houden. Er verschijnen artikels over de inspanningen van vrouwen in oorlogstijd, naast tips om stijlvol te blijven. Vrouwen worden opgeroepen om de maatschappij draaiende te houden. Dit doen ze door zelf te gaan werken of nieuwe gewoontes en stijlen aan te nemen die in lijn zijn met de rantsoenering: wolmode is chic, een kort kapsel is fris en kousen mogen best uit in huis.

Ondanks de verwoesting die de oorlog veroorzaakt, weet Miller aantrekkelijke modefoto's te maken met licht, schaduw en simpele decorstukken. Toch heeft ze moeite met de opdrachten. Ze is ervan overtuigd dat ze belangrijker werk kan doen. Ze vraagt een persaccreditatie aan en begint de teksten bij haar foto's zelf te schrijven. Later werd ze ook oorlogsreporter aan het front in Frankrijk en volgde ze het Amerikaanse leger door Duitsland.

TIJDENS DE OORLOG

Opdracht: wat is jouw daad van verzet?

Lee Miller wordt als fotograaf, als reporter en als persoon... heen en weer geslingerd tussen het tonen van de realiteit van de oorlog en het meewerken aan de propaganda van het vaderland.

Met dit dilemmaspel kun je deze tweestrijd blootleggen. Daarna leg je de link met de foto's die ze maakte tijdens de oorlog. Verdeel de ruimte in twee en laat de jongeren kiezen aan welke kant ze staan. Zo kun je de tegenovergestelde meningen goed zien.

- *Er netjes uitzien in chique kledij of mee de handen uit de mouwen steken in werkkledij?*
- *Een foto maken van een huilend kind of het kind troosten?*
- *Een foto maken van een trotse vrouwelijke piloot of van een gewonde soldaat?*
- *Gevaar trotseren of gevaar vermijden?*
- *Een foto publiceren van een geheim wapen of de foto niet tonen om mensen te beschermen?*
- *Foto's maken en publiceren wat van jou verwacht wordt vanuit de overheid of zelf kiezen welke foto's je toont met het risico's op censuur?*
- *Foto's maken van hongersnood of eten helpen uitdelen?*

TIJDENS DE OORLOG

Let op: in dit deel van de tentoonstelling zie je schokkende beelden

De aparte zaal bevat beelden en teksten van Lee Millers ervaringen in Duitsland, waaronder haar bezoek aan de concentratiekampen Dachau en Buchenwald. Deze beelden van genocide, (zelf)moord en andere vormen van geweld zijn intens en kunnen als zeer schokkend worden ervaren. Deze informatie is in de tentoonstelling opgenomen om het volledige verhaal van Millers tijd als oorlogsfotograaf te delen, zonder belangrijke verhalen en ervaringen achterwege te laten.

Geef de jongeren vrijblijvend de tijd om de ruimte te bezoeken, maar geef ook aan dat het een eigen keuze is. De jongeren die ervoor kiezen deze ruimte niet te bezoeken, kunnen de andere beelden van de expo vrij bekijken.

Gespreksstof

Lee Miller in Print, FOMU Antwerpen, 28.02.25 – 08.06.25 © FOMU/We Document Art.

Reflecteer na het bekijken van de foto's of het dilemmaspel op de beelden van Lee Miller met de volgende vraag:

Wanneer heb je als fotograaf of reporter de meeste impact: door de gruwelijke beelden van de oorlog te tonen of door de gruwelijke beelden niet te publiceren en mensen hoop te geven?

SURREALISTISCHE KEUKEN

Na de oorlog trekt Lee Miller zich terug op een boerderij in Muddles Green, Sussex. Ze woont er samen met haar echtgenoot Roland Penrose en hun zoon Antony. Hier vult ze haar dagen met het bereiden van surrealistische maaltijden. Koken werkt voor Lee Miller therapeutisch en het geeft haar een nieuwe creatieve uitlaatklep. Haar kookkunsten zorgen voor verwondering bij de redacties en lezers van tijdschriften. Zo blijft ze tot aan het einde van haar leven in print.

Lee Miller in Print, FOMU Antwerpen, 28.02.25 – 08.06.25 © FOMU/We Document Art.

Opdracht: een smaakvolle beoordeling

Om de rondleiding af te sluiten, gaan de jongeren een foto beoordelen alsof het één van Lee Millers bijzondere gerechten is. Het oordeel – zou je de foto opnieuw bestellen of niet?

De jongeren delen sterren uit:

- ★★★★☆ Een perfect gebalanceerd beeld, vol diepgang!
- ★★★☆☆ Interessant, maar misschien wat voorspelbaar.
- ★★☆☆☆ Te zwaar, moeilijk te verteren.
- ★☆☆☆☆ Onsmakelijk, maar misschien is dat juist de bedoeling?

Laat de jongeren in groep één tot vijf vinger(s) opsteken om hun oordeel te tonen.

SURREALISTISCHE KEUKEN

Gespreksstof

Nadien kan je het gesprek verderzetten met onderstaande vragen.

De presentatie:

- *Wat valt op? Ziet het er aantrekkelijk uit?*

De geur:

- *Welke sfeer ruik je in deze foto? Is het fris, muf, kruidig, rokerig?*
- *Vergelijk met kruiden: Is de foto peperig en pittig, zout of zoet?*

De smaak:

- *Wat proef je als je deze foto bekijkt? Bitterheid? Zuurheid? Zoetheid?*
- *Is het een smaakbom met veel contrasten of juist een eenvoudige smaak?*

De textuur:

- *Is de foto smeuiig, krokant of taai?*

Lee Miller in Print, FOMU Antwerpen, 28.02.25 – 08.06.25 © FOMU/We Document Art.